

Պաշխի ճակատին էլ կայ հեռեկալ արձանագրութիւնը .

« + Սք նշան տրուեալն Բուբէնին լեր բար(է)խ/աւս ի յահեղ աւուր դատաստանին » :

Այս վերջին արձանագրութեան երկու տողի մէջ, ուղիղ խաչի ճակատի կեդրոնում փորագրուած է հեռեկալ խմբանկարը .

Պատկեր 15

Մանրանկար Ռուլինի Սեբաստ. աւետարան, 1262 թ .
(հակառակէն սպուած)

Աստուածածին Յիսուս գրկին, երկու կողմից մի մի հրեշտակ, երկար զգեստ և գօտէկապ . պատկերները վերև «Գար» . «Յն Քն» . «Միքայէլ» գրուած . խաչի վերին անկիւններում դարձեալ մի մի հրեշտակ, որոնց թևերից վեր մարդկային դէմքով մի մի գլուխ «արեգ» և «լուս» գրուած :

Այս նկարագրութիւնից պարզ է, որ այստեղ ևս խաչելութեան և նորա հեա կա-

պուած փրկութեան գաղափարն է ներկայացուած , թէև խաչեցեալի փոխարէն մանուկ Յիսուսն է մօր գրկում :

Ամենափրկիչ խաչքարերի կամ խաչից իջեցնելու պատկերագրութեան պէսպիսութիւններ, բնականաբար, երևան են գալիս և հայ մանրանկարչութեան մէջ, բայց մեր նպատակից դուրս է այս հարցին հեռեկալը բոլոր բովանդակութեամբ, իբրև օրինակ միայն բերենք Թորոս Ռուլինից և Սարգիս Պիծակից մի երկու մանրանկար : Առաջին երկուսը Ռուլինի գործերն են (պատկ. 45 և 46), մէկը Սեբաստիայի աւետարանից և միւսը Երուսաղէմի N 1956 , որոնք բոլորովին տարբեր ձևակերպութիւն ունին, քան մեր խաչքարերի պատկերագրութիւնը :

Համեմատաբար նման մասեր ունի Սարգիս Պիծակի պատկերը, թէև ամբողջութիւնը նոյնպէս տարբեր (պատկ. 47) : Սարգիս Պիծակի մանրանկարի մէջ տեսնում ենք կրկնախաչ նոյն խաչափայտը արեգակի և լուսնի պատկերներով, Յովսէփը բարձրացած սանդուղի վերայ՝ գրկել է մարմինը աջով, և ձախ ձեռքին ունելիքով կամենում է ազատել խաչեցեալի ձախ ձեռքը . Մարիամ համբուրում է որդու աջ ձեռքը, որ պոկուած է արդէն, նման Ամենափրկիչների պատկերագրութեան : Պաշխեցեալի ձախ կողմից, ուր սովորաբար Յովհաննէսն է կանգնած, ծունկ է չոքած Մարիուն թագուհին, ձեռքերն ա-

ղօթաւորի նման մեկնած . գլխի մօտ մակագրուած է . «Մարիուն թա|գո|ւհի| հայ|ոց» : Իբրև մտախնդր է խաչափայտի հորիզոնական թևերի վերայ արմաւենիկների տերեւները, որ խաչի բերած անմահութեան կամ փրկութեան գաղափարն է մատնանշում, ապա դազազը, ուր պիտի ամփոփէր Յովսէփ Յիսուսի մարմինը : Վերին շքրձանակի վերայ գրուած է . «Ի խաչէն ի վայր